

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2011 m. gegužės 30 d. Nr. FA-P-50-3-43
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2010-06-14 pavedimą Nr. P-50-3

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Rasa Domarkienė (grupės vadovė)

Eglė Merkininkienė (iki 2011-01-10)

Joalita Katinienė

Kristina Česaitienė

Danutė Balčiūtė

Dovilė Lizdenytė

Auditas pradėtas 2010-06-14

Auditas baigtas 2011-05-30

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti

Valstybės kontrolės interneto puslapyje

adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų	6
1.1. Dėl apskaitos tvarkymo pagal VSAFAS	6
1.2. Dėl biudžeto asignavimų naudojimo ir išlaidų apskaitos	7
1.2.1. Pavedimams skirtos lėšos	7
1.2.2. Išlaidų apskaita pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius	8
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	11
2.1. Specialiosios programos vykdymas pavaldžiose įstaigose	11
2.2. Pastebėjimai dėl Švietimo įstaigų modernizavimo programos	12
2.3. Kiti pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	13
3. Kiti pastebėjimai	15
4. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas	15
5. Rekomendacijos	16
Priedai	18

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti: valstybės biudžeto asignavimų 2011 metams planavimą teisėtumo požiūriu; audituojamo subjekto 2010 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais ekonomiškumo požiūriu.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija yra Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, vykdanči įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas švietimo, mokslo ir studijų sričių valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinanti šių sričių valstybės politiką. Adresas: A. Volano g. 2/7, Vilnius, įstaigos kodas – 188603091. Švietimo ir mokslo ministerijos steigėjas – Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Audituojamu laikotarpiu Švietimo ir mokslo ministerijai vadovavo ministras Gintaras Steponavičius, vyriausiąja finansininke dirbo Kristina Želudevičienė.

Audituojamas laikotarpis – 2010 metai.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Valstybės, savivaldybių, Privalomojo sveikatos draudimo fondo ir Valstybinio socialinio draudimo fondo 2010 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių pateikimo terminas įstatymu¹ pratęstas iki 2011 m. spalio 1 d.

Teisės akte numatyta,² kad visų konsolidavimo lygių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami naudojantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacine sistema. Finansų ministro patvirtintame 2010 metų konsolidavimo kalendoriuje³ nurodyta, kad Švietimo ir mokslo ministerija ir jai pavaldžios įstaigos finansines ataskaitas šioje sistemoje turi pateikti iki gegužės 26 d., o ministerija konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį turi parengti ir patvirtinti liepos mėn.

Kadangi finansinių ataskaitų rinkiniai bus pateikti Finansų ministerijai ir patikrinti po birželio 1 d., o vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁴ audito išvada turi būti pateikta ne vėliau kaip birželio 1 d., todėl nuomonės dėl Švietimo ir mokslo ministerijos finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumo audito išvadoje nepareiškiamo.

Audito metu buvo vertinamas ūkinių operacijų registravimas apskaitoje pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS) ir audituojamas Švietimo ir mokslo ministerijos 2010 metų konsoliduotųjų biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų rinkinys:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2010 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas 2011-02-04 Nr. SR-387;
- Įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).

Švietimo mokslo ministerija ir 125 jai pavaldžios įstaigos (30 pavaldžių biudžetinių švietimo institucijų Švietimo ir mokslo ministerijos reguliavimo sričiai Vyriausybės nutarimais buvo perduota nuo 2010-07-01, įgyvendinus apskričių viršininkų administracijų funkcijų perskirstymą)

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 2007-06-26 Nr. X-1212 (2011-04-21 įstatymo Nr. XI-1343 redakcija), 32 str. 7 d.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-07-16 nutarimo Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir viešojo sektoriaus subjektų, atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą, nustatymo“, 2.7 p.

³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011-05-03 įsakymas Nr. 1K-171 „Dėl 2010 metų konsolidavimo kalendoriaus patvirtinimo“.

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. 26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 44 p.

2010 metais vykdė 4 programas, kurioms vykdyti 2010 metams patvirtinta 1 988 913,7 tūkst. Lt asignavimų, gauta 1 048 169,2 tūkst. Lt, o panaudota 1 048 167,2 tūkst. Lt:

1. 10.05 „Mokslo ir studijų modernizavimas“;
2. 11.01 „Valstybinės švietimo strategijos įgyvendinimas“;
3. 11.02 „Švietimo ir mokslo administravimas“;
4. 11.81 „Specialioji švietimo plėtros programa“.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad ataskaitose nėra reikšmingų išskaidymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis – 0,5 proc. (5 240,8 tūkst. Lt) visų kasinių išlaidų. Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos. Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;
- tvarkų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra ir nuoseklios peržiūros testai (kontrolės aplinkos tyrimas);
- ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros).

Svarbiausiose srityse (ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, trumpalaikio turto (išankstinių apmokėjimų), pajamų, darbo užmokesčio ir kitų sąnaudų, išlaidų apskaitos) atliktos didelės apimties savarankiškos audito procedūros. Joms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą. Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimą, patikrinimą, paklausimą, analitines ir kitas audito procedūras.

Viešųjų pirkimų tarnyba 2010 m. įvertino 5 prekių, paslaugų ir renovavimo darbų pirkimus trijose ministerijai pavaldžiose įstaigose (Kauno technikos kolegijoje, Nacionaliniame egzaminų ir švietimo aprūpinimo centruose) ir reikšmingų Viešųjų pirkimų įstatymo⁵ nuostatų pažeidimų nenustatė.

Valstybės kontrolės 2010 metų valstybinio audito programoje buvo numatyta sisteminių tyrimų sritis – viešojo sektoriaus subjektų sąskaitų likučių perkėlimo teisingumas. Šioje sisteminių tyrimų srityje buvo atliktos audito procedūros.

⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija).

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų

1.1. Dėl apskaitos tvarkymo pagal VSAFAS

Pavaldžios įstaigos, pasikeitus biudžetinių įstaigų apskaitos politikai pagal VSAFAS reikalavimus, ilgalaikį, trumpalaikį ir finansinį turtą bei sąnaudas apskaitė nesivadovaudamos VSAFAS-ais. Pagrindinės apskaitos klaidos yra susijusios su rekonstrukcijos ir remonto darbų, kultūros vertybių, bibliotekų fondų, ilgalaikio turto nuvertėjimo ir sąnaudų apskaita. Dėl nustatytų sisteminių klaidų ministerijai ir jai pavaldžioms įstaigoms 2010 m. gruodžio mėn. buvo pateiktos rekomendacijos, kurių dauguma audito metu buvo įgyvendintos. Kai kuriose pavaldžiose įstaigose šios problemos išliko, o tai gali turėti reikšmingos įtakos finansinių ataskaitų duomenų tikrumui ir teisingumui.

Nustatyta atveju, kai pavaldžios įstaigos nesivadovavo 11-ojo⁶ ir 12-ojo VSAFAS⁷ reikalavimais, nes, vykdydamos pastatų rekonstrukciją, atliktų darbų vertės nekaupė nebaigtos statybos įsigijimo savikainos sąskaitoje, rekonstruotų pastatų vertę padidino tik audito metu pateikus pastebėjimus, o atliktų darbų vertę klaidingai pripažino paprastojo remonto ir eksploatavimo sąnaudas (Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla), arba atlikusios paprastojo remonto darbus neteisingai registravo esminį turto pagerinimą (Alytaus profesinio rengimo centras).

Ministerijai pavaldžios įstaigos (Vilniaus „Šaltinio“ pagrindinė, Vilniaus automechanikos ir verslo, Kauno taikomosios dailės ir Kauno prekybos ir verslo mokyklos, Tauragės profesinio rengimo centras) bibliotekų fondus klaidingai apskaitė kaip naudojamą ūkinį inventorių nebalansinėse sąskaitose. Pagal 12-ąjį VSAFAS⁸ bibliotekų fondai yra kitas ilgalaikis materialusis turtas.

Kėdainių profesinio rengimo centras ir Kauno prekybos ir verslo mokykla nekilnojamųjų kultūros vertybių neįvertino tikrąja verte – nesivadovavo 12-uoju VSAFAS⁹. Pažymėtina, kad ministerija, atsižvelgusi į Valstybės kontrolės rašte¹⁰ pateiktus pastebėjimus dėl kultūros vertybių apskaitos, nekilnojamasias kultūros vertybes įvertino VĮ Registrų centro 1998–2006 m. išduotuose pažymėjimuose apie nekilnojamojo daikto ir daiktinių teisių į jį įregistravimą Nekilnojamojo turto

⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-02-08 įsakymu Nr. 1K-059 (2009-12-24 įsakymo Nr. 1K-490 redakcija) patvirtintas 11-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Sąnaudos“, 12.7 p.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-05-08 įsakymu Nr. 1K-174 (2009-12-22 įsakymo Nr. 1K-466 redakcija) patvirtintas 12-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 5, 32.1 ir 32.2 p.

⁸ Ten pat, 16 ir 73.9 p.

⁹ Ten pat, 42 p.

¹⁰ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2010-12-15 raštas Nr. S-(50-1691)-2665 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

registre nurodytomis, o ne 2010 m. nustatytais vidutinėmis rinkos vertėmis. Šiuo atveju ministerija nesivadovavo 12-uoju VSAFAS¹¹.

Audito metu nustatyta, kad pavaldžios įstaigos nesivadovavo 22-uoju¹² ir 17-uoju VSAFAS¹³, nes: nevertino, ar ilgalaikis materialusis turtas (nenaudojami ar apleisti bendrabučiai ir kiti pastatai) turi nuvertėjimo požymių, nenustatė šio turto atsiperkamosios vertės ir neįvertino jo nuvertėjimo (Alytaus ir Kėdainių profesinio rengimo centrai); nenustatė, ar yra požymių, kad finansinio turto balansinė vertė gali būti sumažėjusi ir neįvertino daugiau nei vienerius metus pradelstų įsiskolinimų nuvertėjimo (Kauno taikomosios dailės mokykla, Kėdainių ir Tauragės profesinio rengimo centrai).

Kai kuriais atvejais pavaldžios įstaigos netinkamai apskaitė sąnaudas – jas pripažino ir apskaitoje registravo ne tą ataskaitinį laikotarpį, kurį buvo patirtos (Vilniaus vaikų socializacijos centras), pagrindinės veiklos sąnaudas netinkamai priskyrė kitos veiklos sąnaudoms (Kauno taikomosios dailės mokykla ir Alytaus profesinio rengimo centras), patirtas sąnaudas apskaitė netinkamame sąnaudų straipsnyje (Alytaus profesinio rengimo centras, Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla), taigi nesilaikė 11-ojo VSAFAS¹⁴ reikalavimų.

Ministerija nepakankamai dėmesio skyrė apskaitos pagal VSAFAS-ą kontrolės procedūroms, apimančioms visas pavaldžias įstaigas, nes nustatytos pasikartojančios klaidos ilgalaikio turto ir sąnaudų apskaitos srityse. Ateityje neištaisytos sisteminės klaidos gali turėti reikšmingą įtaką ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų duomenų tikrumui ir teisingumui.

Ministerijai ir pavaldžioms įstaigoms pastebėjimai dėl kitų audito metu nustatytų apskaitos nesivadovaujant VSAFAS reikalavimais klaidų buvo pateikti raštuose (žr. 1 priedą).

1.2. Dėl biudžeto asignavimų naudojimo ir išlaidų apskaitos

1.2.1. Pavedimams skirtos lėšos

Ministerija, skirdama lėšas pavedimams vykdyti, nenustatė pakankamų kontrolės procedūrų, kurios užtikrintų, kad skirtos lėšos būtų tinkamai panaudotos pavedime numatytiems tikslams įgyvendinti.

Audito metu nustatyta, kad kai kuriais atvejais pavedimams skirtos lėšos buvo panaudotos ne pagal paskirtį (iš viso 161,4 tūkst. Lt).

-
- Nevalstybinės aukštosios mokyklos: Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla (141,8 tūkst. Lt) ir ISM
-

¹¹ 12-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 64 ir 65 p.

¹² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-07-04 įsakymu Nr. 1K-229 patvirtintas 22-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Turto nuvertėjimas“, 6 ir 49 p.

¹³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-27 įsakymu Nr. 1K-223 (2009-12-11 įsakymo Nr. 1K-444 redakcija) patvirtintas 17-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 36 p.

¹⁴ 11-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Sąnaudos“, 4, 12 ir 14 p.

Vadybos ir ekonomikos universitetas (2 tūkst. Lt) dalį Švietimo ir mokslo ministerijos 2009 ir 2010 m. įstojusių studentų studijų krepšeliui finansuoti skirtų lėšų (iš viso 143,8 tūkst. Lt) panaudojo ne pagal paskirtį – parėmė studentų atstovybes ir panaudojo lėšas reklamai. Pagal Vyriausybės nutarimu¹⁵ patvirtintą Norminių studijų krypties (studijų programų grupės) studijų kainų apskaičiavimo ir LR valstybės biudžeto lėšų studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti skyrimo tvarkos aprašą šios išlaidos nėra įskaičiuojamos į studijų kainą. Be to, lėšos buvo panaudotos nesivadovaujant Švietimo ir mokslo ministerijos nevalstybinėms aukštosioms mokykloms pateiktomis rekomendacijomis¹⁶, kam gali būti naudojamos studijoms skirtos lėšos.

- Marijampolės Marijonų gimnazija dalį ministerijos skirtų lėšų (9,6 tūkst. Lt) ūkio išlaidoms dengti naudojo įmokoms už automobilį, įsigytą pagal finansinio lizingo sutartį, o tokios išlaidos nenumatytos Religinės bendruomenės ar bendrijos mokyklų finansavimo tvarkos apraše¹⁷.
- Vilniaus Gedimino technikos universitetas, vykdydamas programos „Cost“ dalinai iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamą projektą „Sumanios radijo sistemos ir perprogramuojamos radijo sistemos: techninis-ekonominis reguliavimas ir radijo spektro valdymas“, Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros dalį pavedimams vykdyti skirtų lėšų (8 tūkst. Lt, numatytus veiklos pagal sutartį užtikrinimo išlaidoms) panaudojo ne pagal paskirtį – išmokėjo darbo užmokestį už 2010 m. gruodžio mėn. devynioms universiteto administruojančio personalo darbuotojoms nenurodant jų funkcijų šiame projekte. Pagal 2010 m. galiojusį agentūros patvirtintą „Cost“ ir „Eureka“ programų dalyvių finansinių paraiškų teikimo, jų vertinimo, lėšų skyrimo, ataskaitų teikimo ir vertinimo tvarkos aprašo 1 priedą¹⁸, veiklos pagal sutartį užtikrinimo išlaidos turi būti tiesiogiai susijusios su institucijos vykdomos veiklos/projekto administravimo reikmėmis, pvz.: komunalinių, elektros ir ryšių paslaugų pirkimo ir pan. išlaidos.

Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla (141,8 tūkst. Lt), ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas (2 tūkst. Lt), Marijampolės Marijonų gimnazija (9,6 tūkst. Lt) ir Vilniaus Gedimino technikos universitetas (8 tūkst. Lt) pavedimams vykdyti skirtas lėšas (iš viso 161,4 tūkst. Lt) panaudojo ne pagal paskirtį.

Ministerija ir Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra, skirdamos lėšas pavedimams vykdyti, nekontroliavo, kad pavedimų gavėjai tinkamai atsiskaitytų už panaudotas biudžeto lėšas ir naudotų jas pagal paskirtį.

1.2.2. Išlaidų apskaita pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius

Ministerija dalį biudžeto asignavimų netinkamai suplanavo ir skyrė kitiems subjektams finansuoti, o ministerijai pavaldi įstaiga Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra pavedimams vykdyti patvirtintus asignavimus netinkamai panaudojo kitos paskirties išlaidoms dengti.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-05-13 nutarimas Nr. 402 „Dėl norminių studijų krypties (studijų programų grupės) studijų kainų apskaičiavimo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti skyrimo tvarkos aprašo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų skyrimo asmenų, priimtų į valstybines aukštąsias mokyklas iki 2009 metų, studijoms finansuoti tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹⁶ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2009-12-29 raštas Nr. SR-71-06-109.

¹⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-08-31 nutarimas Nr. 1106 „Dėl Tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokyklos, vykdančios formaliojo švietimo programas, finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 14 p.

¹⁸ Tarptautinių mokslo ir technologijų plėtros programų agentūros (dabar Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra) 2006-11-17 įsakymas Nr. 2V-13 (įsakymo 2010-02-19 redakcija Nr. 2V-13) „Dėl finansinių paraiškų teikimo, jų vertinimo, lėšų skyrimo, ataskaitų teikimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir paraiškų formų patvirtinimo“.

Ministerija dalį biudžeto asignavimų kitų subjektų finansavimui (iš viso 5 958,8 tūkst. Lt) skyrė „viena eilute“ ir išlaidas apskaitė nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti straipsnyje (2.2.1.1.1.31) – nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymu¹⁹ ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis²⁰.

Pagal 2010 m. galiojusį Biudžeto sandaros įstatymą²¹ kiti subjektai – subjektai, kuriems galimybė biudžeto lėšas gauti numatyta jų veiklos sritį reglamentuojančiuose įstatymuose arba Vyriausybės nutarimuose, priimtuose vadovaujantis tiesiogiai taikomais Europos Sąjungos teisės aktais ir tarptautinėmis sutartimis, nustatančiais Europos Sąjungos ar tam tikrų valstybių finansinės paramos, teikiamos Lietuvai, administravimo tvarką. Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymu²² asignavimų valdytojas privalo naudoti skirtus asignavimus savo vadovaujamos įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti juos pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams, programoms vykdyti, taip pat nustatyti ir tvirtinti vadovaujamos biudžetinės įstaigos ar pavaldžių įstaigų ir kitų subjektų programas, jų sąmatas, neviršijant šioms programoms patvirtintų bendrųjų asignavimų, tarp jų – išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti, sumų. Vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis²³ asignavimų valdytojas tvirtina pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatas pagal visus funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodus. Taisyklėse²⁴ nurodyta, kad asignavimų valdytojas pagal Biudžeto sandaros įstatymą²⁵ skirdamas biudžeto lėšų subjektui, kuris nėra biudžetinė įstaiga (kitas subjektas), pasirašo su juo biudžeto lėšų naudojimo sutartį, kurioje nurodo planuojamą detalų biudžeto lėšų paskirstymą pagal išlaidų ekonominę paskirtį, o tais atvejais, kai dalį lėšų numato naudoti darbo užmokesčiui, – išlaidų darbo užmokesčiui apskaičiavimą.

Atsižvelgiant į minėtus teisės aktus, ministerija privalėjo kitus subjektus (kurie atitinka Biudžeto sandaros įstatyme nustatytą kito subjekto apibūdinimą) finansuoti pagal nustatytas ir patvirtintas programų sąmatas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius:

- nevalstybinių religinių bendruomenių ar bendrijų mokyklas (2 683,8 tūkst. Lt ūkio išlaidoms finansuoti remiantis Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 31 d. nutarimu Nr. 1106);
- Vilkaviškio vyskupijos Krikščioniškosios kultūros centrą (923 tūkst. Lt krikščioniškųjų ir žmogaus mokslo ir kultūros vertybių ugdymui ir puoselėjimui remti, remiantis Vyriausybės 2010 m. gruodžio 8 d. nutarimu Nr. 70);

¹⁹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija).

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 (2004-06-15 nutarimo Nr. 751 redakcija) „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“.

²¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2009-10-22 įstatymo Nr. XI-446 redakcija), 2 str. 1 d.

²² Ten pat, (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija), 5 str. 1 d. 1 ir 3 p.

²³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 (2008-07-09 nutarimo Nr. 720 redakcija) „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“, 17 ir 18 p.

²⁴ Ten pat, 79 p.

²⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija), 5 str. 1 d. 1 p.

- Europos socialinio fondo agentūrą (2 352 tūkst. Lt veiklai užtikrinti, remiantis Vyriausybės 2001 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. 649).

Švietimo ir mokslo ministerija, skirdama asignavimus nevalstybinėms religinėms mokykloms, Vilkaviškio vyskupijos Krikščioniškosios kultūros centrai ir Europos socialinio fondo agentūrai programoms vykdyti „viena eilute“ (ne pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius), nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, todėl apskaitoje 5 958,8 tūkst. Lt panaudotų biudžeto lėšų neatskleista pagal jų ekonominę paskirtį. Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2010-12-31 ataskaitos išlaidų ekonominės klasifikacijos asignavimų valdytojo pervedamų lėšų nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti (2.2.1.1.1.31 straipsnis) kasinės išlaidos 5 958,8 tūkst. Lt didesnės, o kitų paprastųjų išlaidų atitinkamų straipsnių (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, prekių ir paslaugų naudojimo) šia suma mažesnės.

Ministerijai pavaldi įstaiga – Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija²⁶, nes neteisingai suplanavo ir panaudojo nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti skirtus asignavimus (2.2.1.1.1.31) – jiems priskyrė dalyvavimo Europos Komisijos programose („Bonus“ ir „Eureka“) narystės mokesčius (27,4 tūkst. Lt) ir įmonių, vykdančių „Eurostars“ programos projektus, veiklos išlaidas (440,8 tūkst. Lt).

Nesivadovaujant Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos nuostatomis, vienos paskirties asignavimus suplanavus ir patvirtinus kitos paskirties ekonominės klasifikacijos straipsnyje, klaidingai nurodytos patirtos išlaidos. Taip 2010-12-31 suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitoje (forma Nr. 2) pavedimų lėšų (2.2.1.1.1.31 straipsnis) kasinės išlaidos nurodytos 468,2 tūkst. Lt didesnės, kitų einamųjų tikslų (2.8.1.1.1.2 straipsnis) išlaidos – 440,8 tūkst. Lt mažesnės, o kitų paslaugų išlaidos (2.2.1.1.1.30 straipsnis) – 27,4 tūkst. Lt mažesnės.

Atkreipiame dėmesį, kad ministerija, kaip asignavimų valdytojas, negali būti tikra dėl pavaldžių įstaigų Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitų teisingumo, nes kai kurios mokyklos nevedė kasinių išlaidų apskaitos registru arba juos vedė netinkamai (Aukštadvario žemės ūkio mokykla ir Vilniaus vaikų socializacijos centras). Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla kasinės išlaidas apskaitos registruose pagal išlaidų straipsnius vedė tik bendra suma,

²⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 (2010-03-26 įsakymo Nr. 1K-085 redakcija).

nedetalizuodama, kokios konkrečiai išlaidos buvo įtrauktos į kiekvieną išlaidų straipsnį, todėl negalėjome įsitikinti, ar mokyklos prekių ir paslaugų naudojimo kasinės išlaidos (580,6 tūkst. Lt) tinkamai panaudotos ir apskaitytos. Pažymėtina, kad pagal Biudžeto sandaros įstatymą²⁷ asignavimų valdytojas atsako už programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą.

Dėl netinkamai vedamos kasinių išlaidų apskaitos Vilniaus automechanikos ir verslo mokykloje negalime patvirtinti suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitoje (formoje Nr. 2) nurodytų 580,6 tūkst. Lt prekių ir paslaugų naudojimo kasinių išlaidų teisingumo.

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

2.1. Specialiosios programos vykdymas pavaldžiose įstaigose

Kai kurios ministerijai pavaldžios įstaigos į valstybės biudžetą nepervedė visų pajamų, gautų už suteiktas paslaugas ir turto nuomą arba jas pervedė ne laiku. Be to, ne visais atvejais buvo galima įsitikinti, ar visos gautos piniginės įplaukos už suteiktas paslaugas buvo pervestos į biudžetą.

Ministerijai pavaldžios įstaigos (Vilniaus turizmo ir prekybos verslo, Vilniaus automechanikos ir verslo, Aukštadvario žemės ūkio ir Kauno taikomosios dailės mokyklos) gautas pajamas už suteiktas paslaugas panaudojo atsiskaitymams su įvairiais tiekėjais, todėl į valstybės biudžetą nepervedė 169,5 tūkst. Lt pajamų – nesilaikė Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių²⁸. Iš apskričių administracijų perimtos švietimo įstaigos: Vilniaus „Šaltinio“ pagrindinė mokykla, Vilniaus vaikų socializacijos centras ir Mickūnų vaikų lopšelis-darželis nesivadovavo taisyklėmis, nes gautų įplaukų už mokinių maitinimą, apgyvendinimą, turto nuomą, tėvų įmokų už darželį (iš viso 92,9 tūkst. Lt) nepriskyrė pajamoms, nepervedė į valstybės biudžetą, nesudarė sąmatos, nes nevykdė specialiosios programos, naudojo atsiskaitymams su tiekėjais arba kaupė banko sąskaitose.

Vilniaus automechanikos ir verslo bei Aukštadvario žemės ūkio mokyklos surinktas pajamas už teikiamas paslaugas į valstybės biudžetą įmokėjo rečiau nei kartą per mėnesį, o metų pabaigoje jų į biudžetą nepervestų pajamų likutis banko sąskaitose sudarė 122,5 tūkst. Lt (86,1 tūkst. Lt Vilniaus automechanikos ir verslo mokyklos, 36,4 tūkst. Lt Aukštadvario žemės ūkio mokyklos).

²⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija), 7 str.

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 (2010-05-04 nutarimo Nr. 487 redakcija) „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“, 22, 23 ir 29 p.

Kauno taikomosios dailės ir Aukštadvario žemės ūkio mokyklos gautas pajamas už suteiktas paslaugas laikė vienoje sąskaitoje su kitomis lėšomis (nuomininkų įmokomis už komunalines paslaugas, iš Nacionalinės mokėjimų agentūros gautomis išmokomis už pasėlius ir kt.). Šiais atvejais mokyklos nesivadovavo Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis²⁹.

Negalėjome patvirtinti, ar visos gautos piniginės įplaukos už suteiktas paslaugas tinkamai apskaitytos kaip gautos pajamos ir pervestos į biudžetą, nes Kauno prekybos ir verslo mokykla pajamas už valgyklos paslaugas rinko ūkinių operacijų neįformindama pagrindžiančiais dokumentais (neišrašė pinigų priėmimo dokumentų). Šiuo atveju nesivadovauta Buhalterinės apskaitos įstatymu³⁰, kad visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais, ir Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklėmis³¹, kad atskaitingas asmuo, gavęs iš gyventojų arba ūkio subjektų pinigus, išrašo pinigų priėmimo kvitą ar kitą apskaitos dokumentą.

Pažymėtina, kad audito metu nustatytos problemos, susijusios su pavaldžių įstaigų specialiųjų programų vykdymu, buvo nurodytos ir ankstesnėse valstybinio audito ataskaitose.

Ministerijai pavaldžios įstaigos (Vilniaus turizmo ir prekybos verslo, Vilniaus automechanikos ir verslo, Aukštadvario žemės ūkio, Kauno taikomosios dailės ir Vilniaus „Šaltinio“ pagrindinė mokykla, Vilniaus vaikų socializacijos centras ir Mickūnų vaikų lopšelis-darželis) pažeidė teisės aktus, nes 2010 m. į valstybės biudžetą nepervedė 384,9 tūkst. Lt gautų pajamų už paslaugas ir turto nuomą, taip pat negalime patvirtinti, kad pavaldi įstaiga – Kauno prekybos ir verslo mokykla į biudžetą (asignavimų valdytojui) pervedė visas pajamas už teikiamas valgyklos paslaugas.

2.2. Pastebėjimai dėl Švietimo įstaigų modernizavimo programos

Ministerija dalį Švietimo įstaigų modernizavimo programos (numatytos Valstybės investicijų 2010–2012 metų programoje) lėšų panaudojo mokyklų laboratorijoms modernizuoti neparengusi investicinio projekto.

Švietimo ir mokslo ministro įsakymu³² nepanaudoti Švietimo įstaigų modernizavimo programos asignavimai (700 tūkst. Lt) buvo paskirstyti mokyklų, dalyvaujančių ES projekte „Technologijų, menų ir gamtos mokslų mokymo infrastruktūra“, gamtos mokslų laboratorijų

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 (2010-05-04 nutarimo Nr. 487 redakcija) „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“, 26 p.

³⁰ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574, 12 str. 1 p.

³¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-02-17 nutarimas Nr. 179 (2009-07-22 nutarimo Nr. 766 redakcija) „Dėl Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių patvirtinimo“, 10 p.

³² Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010-07-12 įsakymas Nr. V-1176.

modernizavimui (18-ai mokyklų po 38,8 tūkst. Lt). Šios lėšos skirtos neparengus investicinio projekto, nors programoje³³ numatyta, kad, Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtinus modernizuojamų įstaigų sąrašus, programos vykdytojai parengia atrinktų švietimo įstaigų investicijų projektus, pagal juos parengia techninius projektus, atlieka kitus darbus, susijusius su projektų įgyvendinimu.

Pažymėtina, kad ministerija, skirdama lėšas (iš 3.1.1.2.1.2 ekonominės klasifikacijos straipsnio), įsakymuose ir lėšų naudojimo sutartyse įpareigojo įstaigas atliktų darbų verte padidinti rekonstruotų pastatų vertes. Audito metu nustatyta, kad Alytaus profesinio rengimo centras lėšas panaudojo einamojo remonto darbams (suremontuoti trys kabinetai – sutvarkytos lubos, sienos, elektros instaliacija, įrengtos naujos kriauklės, šviestuvai ir pan.), kurie nepadidino/nepaprplėtė mokyklos pastato apimties ir reikšmingai nepailgino jo naudojimo laiko. Pastebėtina, kad kitų šio pastato investicinių projektų centras tuo metu nevykdė. Kyla pagrįstos abejonės, ar ir kitos 17 mokyklų galėjo atlikti esminį pastatų pagerinimą už 38,8 tūkst. Lt, nevykdydamos kitų rekonstrukcijos projektų pastatuose, kuriuose įrengtos gamtos mokslų laboratorijos. Mūsų nuomone, atliktų darbų priskyrimas esminiam ilgalaikio turto pagerinimui nepriklauso nuo lėšų šaltinio ar ekonominės klasifikacijos straipsnio. Kiekviena įstaiga turėtų pati įvertinti atliktų darbų (rekonstrukcijos, remonto ir pan.) įtaką bendrai atnaujinto turto būklei ir vertei. Be to, esminiu pagerinimu turėtų būti laikoma kiekvienos įstaigos panaudota, o ne bendra investicijų projektų įgyvendinimo programos vertė.

Ministerija nesivadovavo Vyriausybės nutarimu patvirtintos Švietimo įstaigų modernizavimo programos reikalavimais, nes 700 tūkst. Lt panaudojo mokyklų gamtos mokslų laboratorijų modernizavimui neturėdama investicinio projekto.

Mokyklos, vykdydamos ministerijos įsakymų nurodymus ar sutarčių sąlygas, kai kuriais atvejais neteisingai didino pastatų vertę, neatsižvelgdamos į atliktų darbų apimtį ir jų įtaką pastatų būklei.

2.3. Kiti pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

Ministerijai pavaldžios įstaigos rekonstrukcijos darbus vykdė ir paslaugas pirkė nesivadovaudamos Viešųjų pirkimų įstatymu³⁴.

- Vilniaus „Šaltinio“ pagrindinė mokykla 2009-08-03 supaprastintų neskelbiamų derybų būdu vykdydama mokyklos pastato renovacijos darbų pirkimą (renovacijos darbai baigti 2010 m.), nesiderėjo dėl pasiūlymo kainos ir nesurašė derybų protokolo arba neapsikeitė derybiniais raštais – taip pažeidė mokyklos

³³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-12-03 nutarimas Nr. 1290 (2009-06-10 nutarimo Nr. 559 redakcija) „Dėl Švietimo įstaigų modernizavimo programos patvirtinimo“, 19 p.

³⁴ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija).

Supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklių 50.4 punktą, kad vykdydama derybas komisija surašo derybų protokolą. Nesiderėdama dėl pasiūlymo kainos mokykla pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtintą perkančiajai organizacijai pareigą užtikrinti, kad, atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją, būtų laikomasi pagrindinių pirkimo principų ir kitų įstatymo reikalavimų, įgyvendinant pirkimų tikslą – sudaryti viešojo pirkimo sutartį, kuri leistų įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

- Pavaldžios įstaigos (Alytaus profesinio rengimo centras, Vilniaus „Šaltinio“ pagrindinė, Vilniaus automechanikos ir verslo, Aukštadvario žemės ūkio ir Kauno taikomosios dailės mokyklos ir Vilniaus vaikų socializacijos centras) pasirašydamos ryšių tiekimo sutartis su mobiliojo ryšio tiekėjais netaikė viešųjų pirkimų procedūrų, numatytų įstatyme.

Ministerijai pavaldžios įstaigos mobiliojo ryšio paslaugas pirkė netaikydamos Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų procedūrų (Alytaus profesinio rengimo centras, Vilniaus „Šaltinio“ pagrindinė, Vilniaus automechanikos ir verslo, Aukštadvario žemės ūkio ir Kauno taikomosios dailės mokyklos ir Vilniaus vaikų socializacijos centras) arba nesiderėjo dėl pasiūlymo kainos perkant renovacijos darbus (Vilniaus „Šaltinio“ pagrindinė mokykla). Šiais atvejais negalėjome įvertinti, ar įstaigos pasiekė Viešųjų pirkimų įstatyme³⁵ numatytą viešųjų pirkimų tikslą – sudarė pirkimo sutartis, leidžiančias perkančiajai organizacijai reikalingas paslaugas ir darbus įsigyti racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Ministerijai pavaldžios įstaigos – Kauno prekybos ir verslo mokyklos direktorius priėmė į darbą darbuotojus, nustatė ir mokėjo priedus/priemokas, nesilaikydamas Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo³⁶ ir Vyriausybės nutarimo³⁷ „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“.

- Mokyklos direktorius, savo sprendimu priimdamas į darbą mokykloje šeimos narį (žmoną) ir skirdamas jai atlyginimą ir priedus, sukėlė galimą interesų konfliktą, nurodytą Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje, ir pažeidė šio įstatymo 11 straipsnį. Valstybės kontrolė 2011-04-05 raštu Nr. S-(50-1691)-560 apie šiuos galimus pažeidimus informavo Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją.
- 2010-12-22 direktorius įsakymu „Dėl atlyginimų priedų darbuotojams“ darbuotojams prie gruodžio mėn. darbo užmokesčio skyrė 58,7 tūkst. Lt priedų/priemokų, nenurodydamas už kokius papildomus darbus ir kokias pareigas einant (kai kuriais atvejais mokyklos darbuotojai dirba keliose pareigose) juos skiria.

³⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija), 3 str. 2 d.

³⁶ Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas, 1997-07-02 Nr. VIII-371 (2000-02-17 įstatymo Nr. VIII-1562 redakcija).

³⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“.

Negalėjome įvertinti, ar Kauno prekybos ir verslo mokykla 58,7 tūkst. Lt biudžeto asignavimų panaudojo teisėtai ir pagrįstai, nes įsakyme nenurodė, už kokius papildomus darbus ir kokias pareigas einant skyrė šias lėšas darbuotojų priedams/priemokoms mokėti.

3. Kiti pastebėjimai

Ministerijai pavaldžios valstybinės kolegijos lėšas studijų krepšeliui gauna tiesiai iš valstybės biudžeto pagal patvirtintas sąmatas, kuriose atskirai krepšelio lėšos nenurodomos, nėra atskiros jų apskaitos, atskirai neatsiskaitoma už jų panaudojimą. Pažymėtina, kad teisės aktai nereglamentuoja šių lėšų apskaitos ir atsiskaitymo už jų panaudojimą. Informacija apie studijų krepšelio lėšų apskaitą ir naudojimą pateikta švietimo ir mokslo ministrui³⁸.

Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla biudžeto asignavimus (22,4 tūkst. Lt) naudojo ne programai vykdyti, nes neatstatė biudžeto lėšų, kuriomis tiekėjams apmokėjo už privatizuotų bendrabučio kambarių komunalines paslaugas. Gyventojų įmokos buvo kaupiamos „Kitų lėšų“ banko sąskaitoje, o prireikus naudojamos atsiskaitymams su įvairiais tiekėjais.

Ministerijai pavaldžios įstaigos (Alytaus profesinio rengimo ir Vilniaus vaikų socializacijos centrai, Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla) neišnaudoja visų galimybių asignavimus ryšių išlaidoms naudoti ekonomiškiausiu būdu, nes įstaigų mobiliojo ryšio paslaugų tarifai, nustatyti sutartyse, yra didesni negu perkant mobiliojo ryšio paslaugas per Centrinę perkančiąją organizaciją (vertinta remiantis Viešųjų pirkimų tarnybos tyrimu apie ryšio paslaugų, kuriomis naudojasi perkančiosios organizacijos, įkainius ir sąlygas). Alytaus profesinio rengimo centre ne visiems darbuotojams ir skyriams, kurie naudojami tarnybinio mobiliojo ryšio abonementais, nustatyti mobiliojo ryšio sąskaitų limitai.

4. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas

Atlikus audito procedūras nustatyta, kad Švietimo ir mokslo ministerijoje pagrindinės vidaus kontrolės procedūros sukurtos taip, kad užtikrintų pagrindinius joms keliamus tikslus, atsižvelgiant į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, vidaus kontrolės pastovumą ir jos atlikimo sąnaudas, apskaitos ir informacinę sistemą, turto apsaugos būklę ir kitus vidaus kontrolės kriterijus. Be to, ministerija ir pavaldžios įstaigos vykdė pateiktas Valstybės kontrolės rekomendacijas – pavaldžios įstaigos netinkamai panaudotus biudžeto asignavimus 2010 m. grąžino į biudžetą.

Švietimo ir mokslo ministerija turėtų sustiprinti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad pavedimams skirtos lėšos būtų tinkamai panaudotos numatytiems tikslams įgyvendinti.

³⁸ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2011-03-23 raštas Nr. S-(50-1691)-488 „Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų studijoms valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti, apskaitos ir atsiskaitymo“.

Manome, kad esančių kontrolės procedūrų nepakanka ir pavaldžių įstaigų apskaitos ir ataskaitų sudarymo kontrolės srityje, nes nustatyta šių įstaigų turto, pajamų, sąnaudų ir kitų apskaitos sričių klaidų.

Nustatyti vidaus kontrolės sistemos trūkumai ir klaidos apskaitoje ir ataskaitose rodo, kad vidaus kontrolės sistema ministerijoje veikė nepatikimai, todėl ji vertinama kaip patenkinama.

5. Rekomendacijos

Švietimo ir mokslo ministerija ir jai pavaldžios įstaigos dėl audito metu nustatytų neatitikimų ir teiktų rekomendacijų buvo informuotos raštais (žr. 1 priedą). Didžioji dalis klaidų atsirado dėl to, kad apskaita pavaldžiose įstaigose tvarkyta nesivadovaujant VSAFAS-ais, už suteiktas paslaugas gautos pajamos nepervestos į biudžetą, patirtos išlaidos apskaitytos nesivadovaujant Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija.

Pažymime ministerijos pažangą vykdant audito metu pateiktas rekomendacijas ir šalinant nustatytus trūkumus: ministerija ir pavaldžios įstaigos ištaisė dalį klaidų, pavaldžios įstaigos netinkamai panaudotus asignavimus grąžino į biudžetą, ministerija pareikalavo iš pavedimų lėšų gavėjų patikslinti lėšų panaudojimo ataskaitas, nurodant išlaidas pagrindžiančius dokumentus. Atsižvelgdami į ataskaitoje nurodytus dalykus ir neištaisytas klaidas, turinčias įtakos ataskaitų teisingumui ir biudžeto asignavimų naudojimui, rekomenduojame ministerijai:

Siekiant užtikrinti tinkamą valstybės biudžeto asignavimų naudojimą:

- spręsti klausimą dėl ne pagal paskirtį panaudotų lėšų grąžinimo į valstybės biudžetą;
- planuoti ir skirti asignavimus kitiems subjektams programoms vykdyti pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius ir patikslinti 2011 metams neteisingai suplanuotus asignavimus;
- skirti asignavimus esminiam ilgalaikio turto pagerinimui tik pagal investicinius projektus.

Siekiant, kad ministerijai pavaldžios įstaigos pateiktų teisingas finansines ir kitas ataskaitas ir skirtus asignavimus naudotų teisėtai:

- parengti pavaldžioms įstaigoms išaiškinimus dėl rekonstrukcijos ir paprastojo remonto darbų, bibliotekų fondų, ilgalaikio turto nuvertėjimo, sąnaudų ir pajamų (jų priskyrimo pagrindinei ar kitai veiklai) apskaitos;
- organizuoti pavaldžių įstaigų sąmatų tikslinimą, atsižvelgiant į realų išlaidų poreikį, lėšas naudoti pagal patvirtintą sąmatą ir tinkamai apskaityti, laikantis pasikeitusios išlaidų ekonominės klasifikacijos;
- įpareigoti pavaldžias įstaigas vesti kasinių išlaidų apskaitos registrus;

- paskirti ministerijoje atsakingą asmenį, kuris kontroliuotų, kad pavaldžių įstaigų visos surinktos pajamos būtų pervedamos į valstybės biudžetą ir nustatytu laiku;
- patvirtinti iš apskričių administracijų perimtų pavaldžių įstaigų, gaunančių pajamas už teikiamas paslaugas ir turto nuomą, specialiosios švietimo plėtros programos sąmatas;
- organizuoti mokymą pavaldžių įstaigų darbuotojų, atsakingų už viešuosius pirkimus (statybos/rekonstrukcijos darbų, prekių ir paslaugų pirkimų);
- parengti pavaldžioms įstaigoms informacinę medžiagą, susijusią su darbuotojų priėmimo į darbą ir darbo užmokesčio (priedų, priemokų, vienkartinių išmokų) skyrimo klausimais;
- įpareigoti pavaldžias įstaigas atnaujinti mobiliojo ryšio paslaugų teikimo sutartis (pasibaigus terminui) ar sudaryti naujas, pasinaudojant Centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis, nustatyti mobiliojo ryšio paslaugų sąskaitų limitus;
- kontroliuoti pavaldžias įstaigas dėl valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo.

Šios rekomendacijos, nurodant jų įgyvendinimo terminą, pateiktos ir rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. 2 priedą).

L. e. p. 5-ojo audito departamento direktorė

Rasa Gabrilavičienė

L. e. p. 5-ojo audito departamento vyriausioji
valstybinė auditorė

Rasa Domarkienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo ir
 mokslo ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 1 priedas

Raštai Švietimo ir mokslo ministerijai ir pavaldžioms įstaigoms

Eil. Nr.	Įstaiga	Antraštė	Registracijos data	Dokumento numeris
1.	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-09-29	S-(50-1691)-2116
2.	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-12-15	S-(50-1691)-2665
3.	Joniškio žemės ūkio mokykla	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-09-29	S-(50-1691)-2115
4.	Kauno technikos kolegija	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-12-14	S-(50-1691)-2625
5.	Alytaus kolegija	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-12-14	S-(50-1691)-2626
6.	Lietuvos sutrikusios klausos vaikų ikimokyklinio ugdymo centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-12-14	S-(50-1691)-2627
7.	Šiaulių profesinio rengimo centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-12-14	S-(50-1691)-2628
8.	Tauragės profesinio rengimo centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-12-14	S-(50-1691)-2629
9.	Kėdainių profesinio rengimo centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-12-14	S-(50-1691)-2633
10.	Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2010-12-15	S-(50-1691)-2658
11.	Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijai	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-01-12	S-(50-1691)-77
12.	Vilniaus vidurinė mokykla „Lietuvių namai“	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-02-07	S-(50-1691)-226
13.	Kauno taikomosios dailės mokykla	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-812
14.	Vilniaus vaikų socializacijos centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-811
15.	Alytaus profesinio rengimo centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-813
16.	Mickūnų vaikų lopšelis -darželis	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-809
17.	Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-814
18.	Kauno prekybos ir verslo mokykla	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-810
19.	Vilniaus „Šaltinio“ pagrindinė mokykla	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-806
20.	Aukštadvario žemės ūkio mokykla	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-807
21.	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-805
22.	Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-29	S-(50-1691)-808
23.	Vilniaus turizmo ir prekybos verslo mokykla	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-20	S-(50-1691)-746
24.	Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2011-04-20	S-(50-1691)-747

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo ir
 mokslo ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai ³⁹	Rekomendacijos įvykdymo terminas (data) ⁴⁰
1	2	3	4
Rekomendacijos ataskaitoje			
1.	Spręsti klausimą dėl ne pagal paskirtį panaudotų lėšų grąžinimo į valstybės biudžetą	1. Visos nevalstybinės aukštosios mokyklos 2011 m. balandžio 4 d. raštu Nr. SR-1398 įspėtos apie audito metu nustatytus pažeidimus ir įpareigtos į juos atsižvelgti, o valstybės biudžeto asignavimus naudoti griežtai pagal paskirtį. Taip pat pažymime, kad dar nėra susiklosčiusi šių lėšų panaudojimo praktika. 2. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra (programą vykde VGTU) artimiausiu metu patobulins projektų išlaidų naudojimo ir atsiskaitymo už lėšas reglamentavimą savo administruojamų programų įgyvendinimo teisės aktuose. 3. Marijampolės Marijonų gimnazijai 9,6 tūkst. Lt bus sumažintas III ketvirčio finansavimas.	2011 m. III ketvirtis
2.	Planuoti ir skirti asignavimus kitiems subjektams programoms vykdyti pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius ir patikslinti 2011 metams neteisingai suplanuotus asignavimus	Rengiamas suderinimui atskiras raštas dėl lėšų planavimo patikslinimo. 2011 m. suplanuoti asignavimai bus patikslinti.	2011 m. II –III ketvirtis
3.	Skirti asignavimus esminiam ilgalaikio turto pagerinimui tik pagal investicinius projektus	Investicijų skyriui vykdyti sustiprintą kontrolę, kad lėšos būtų skiriamos tik pagal parengtus investicijų projektus	Nuolat
4.	Parengti pavaldžioms įstaigoms išaiškinimus dėl rekonstrukcijos ir paprastojo remonto darbų, bibliotekų fondų, ilgalaikio turto nuvertėjimo, sąnaudų ir pajamų (jų priskyrimo pagrindinei ar kitai veiklai) apskaitos	Buhalterinės apskaitos skyriui parengti rekomenduojamojo pobūdžio raštą dėl paprastojo remonto darbų, ilgalaikio turto nuvertėjimo, sąnaudų ir pajamų, jų priskyrimo pagrindinei ar kitai veiklai, apskaitos	2011 m. II ketvirtis
5.	Organizuoti pavaldžių įstaigų sąmatų tikslinimą, atsižvelgiant į realų išlaidų poreikį, lėšas naudoti pagal patvirtintą sąmatą ir tinkamai apskaityti, laikantis pasikeitusios išlaidų ekonominės klasifikacijos	Švietimo ekonomikos ir Mokslo ir studijų ekonomikos skyriams tikslinti pavaldžių įstaigų sąmatas pagal jų pateikiamus prašymus, atsižvelgiant į realų išlaidų poreikį ir vadovaujantis išlaidų ekonomine klasifikacija	Nuolat
6.	Įpareigoti pavaldžias įstaigas vesti kasinių išlaidų apskaitos registrus	Buhalterinės apskaitos skyriui parengti raštą pavaldžioms įstaigoms ir pareikalauti įgyvendinti rekomendacijas dėl apskaitos tvarkymo pagal ekonominę klasifikaciją (kasinių išlaidų apskaita)	2011 m. II ketvirtis
7.	Paskirti ministerijoje atsakingą asmenį, kuris kontroliuotų, kad pavaldžių įstaigų visos surinktos pajamos būtų pervedamos į valstybės biudžetą ir nustatytu laiku	Planuojant lėšas kontrolę vykdo J.Tankevičienė ir V. Pachalkienė, bei tikrinant pervestas lėšas į valstybės biudžetą lėšas su ataskaitomis – A.Linkevičienė.	Kiekvieną mėnesį
8.	Patvirtinti iš apskričių administracijų perimtų pavaldžių įstaigų, gaunančių pajamas už teikiamas paslaugas ir turto nuomą, specialiosios švietimo plėtros programos sąmatas	Pavaldžios įstaigos, perimtos iš apskričių administracijų, informuotos, kad turi patvirtinti programų sąmatas pajamoms už teikiamas paslaugas ir turto nuomą Švietimo ir mokslo administravimo (asignavimų valdytojo pajamų įmokos) programoje.	2011 m. II ketvirtis pagal įstaigų pateikiamus prašymus
9.	Organizuoti mokymą pavaldžių įstaigų darbuotojų, atsakingų už viešuosius pirkimus (statybos/rekonstrukcijos darbų,	Parengti raštą pavaldžioms įstaigoms dėl viešųjų pirkimų teisės aktų nuostatų taikymo. Turto valdymo ir viešųjų pirkimų skyriui konsultuoti	Iki 2011 m. liepos 1 d.

³⁹ Numatyta audituojamo subjekto.

⁴⁰ Numatyta audituojamo subjekto.

	prekių ir paslaugų pirkimų)	pavaldžių įstaigų darbuotojus savo kompetencijos ribose viešųjų pirkimų klausimais, rekomenduoti pasinaudoti viešųjų pirkimų srityje mokymus vykdančių įmonių ir nemokamas konsultacijas teikiančios Viešųjų pirkimų tarnybos paslaugomis	Nuolat
10.	Parengti pavaldžioms įstaigoms informacinę medžiagą, susijusią su darbuotojų priėmimo į darbą ir darbo užmokesčio (priedų, priemonių, vienkartinį išmokų) skyrimo klausimais	Parengti raštą pavaldžioms įstaigoms dėl darbo užmokesčio (priedų, priemonių, vienkartinį išmokų) skyrimo. Darbuotojų priėmimo į darbą ir darbo užmokesčio nustatymo klausimus reglamentuoja Darbo kodeksas ir LRV nutarimai. Personalo skyrius informuoja el. paštu apie naujoves, susijusias su konkursinėmis pareigybėmis, konkursų organizavimo tvarka ir kt. klausimais. Apie LRV pasitarimų posėdžių protokolinius sprendimus dėl vienkartinį išmokų Personalo skyrius informuoja atskirai.	Iki 2011 m. liepos 1 d.
11.	Įpareigoti pavaldžias įstaigas atnaujinti mobiliojo ryšio paslaugų teikimo sutartis (pasibaigus terminui) ar sudaryti naujas, pasinaudojant Centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis, nustatyti mobiliojo ryšio paslaugų sąskaitų limitus	Parengti raštą pavaldžioms įstaigoms įpareigojant peržiūrėti esamas sutartis dėl mobiliojo ryšio paslaugų tiekimo, nurodant nutraukti sutartis, kurios buvo sudarytos pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, o pirkimus dėl šių paslaugų vykdyti vadovaujantis LRV 2009 m. spalio 14 d. Nr.1333 nutarimo nuostatomis. Taip pat įstaigos bus įpareigotos nustatyti mobiliojo ryšio paslaugų sąskaitų limitus.	Iki 2011 m. liepos 1 d.
12.	Kontroliuoti pavaldžias įstaigas dėl valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo	Vykdyti pavaldžių įstaigų rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.	2011 m. II ketvirtis
Rekomendacijos raštuose			
1.	Patvirtinti naujus Pelesos privačios vidurinės mokyklos įstatus	Švietimo organizavimo skyriui parengti naujus įstatus, atlikus derinimus su kitomis institucijomis patvirtinti.	2011 m. rugsėjo 1 d.
L. e. p. vyriausioji valstybinė auditorė			Rasa Domarkienė
tel. (8 5) 266 6717, faks. (8 5) 266 6761, el. p. rdomarkiene@vkontrole.lt			